

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Η ανάγκη να μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε Ευχαριστιακή Σύναξη η προσευχή-προτροπή "καί δός ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ δοξάζειν καί ἄνυμνεῖν τό πάντιμον καί μεγαλοπρεπές..." ὄνομα του Θεού και Πατρός μας, της αγίας και ζωοποιού Τριάδος, μας οδήγησε σε αυτό το "τόλμημα" που έχετε στα χέρια σας.

Πιστεύουμε ότι απαιτείται πλέον να υπάρχει κοινή γλώσσα (Ρωμ. 10,14) προκειμένου να υπάρξει και "μία καρδιά". Πρέπει καρδιά και γλώσσα να συλλειτουργούν. Αποφασίσαμε να αρχίσουμε από τα "έξω" και τα "εύκολα".

Ζητάμε τόσο τις προσευχές όλων όσο και την καλόπιστη κριτική.

"Σωθείητε".

ἀρχιμ. ΘεοδΜ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

... Η αγάπη μας προς τον Θεό είναι κίόλας για μας προσωπικά, στην δική μας πείρα, επιβεβαίωση της ύπαρξης Του. Η εμπειρία αυτή αγάπης, είναι ο μόνος δρόμος, που 'ναι ασφαλής και ολοφάνερος από μόνος του. Ίσαμε που να νοιώσει την καρδιά του να δονείται απ' αυτή την εμπειρία, ο άνθρωπος παραμένει κωφός και τυφλός σ' όλα, ακόμα και μπροστά στο θαύμα. Μετά, όμως, που θα αισθανθεί τον Θεό μέσα του, δεν του χρειάζονται ούτε τα θαύματα· γιατί το θαύμα συντελέσθηκε ήδη μέσα του.

Κατά την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα, όταν τα πλήθη τον υποδέχονταν μέσα σε ενθουσιασμό, κρυβόταν μιά τραγική παρεξήγηση· ο Χριστός βάδιζε προς το εκούσιο πάθος, μα τα πλήθη χαιρέτιζαν σ' αυτό το γεγονός, την απαρχή της επίγειας Βασιλείας Του. Οι άνθρωποι είχαν μείνει έκθαμβοι μπροστά στα θαύματα Του, είχαν τραφεί με τους άρτους και τώρα προσδοκούσαν δύναμη και εξουσία.

Ο Χριστός μπορούσε τώρα να κάνει τα πάντα μέσα στα όρια «του κόσμου τού-

του», αλλά οι άνθρωποι προσφέροντάς Του προσκύνηση και τιμές, δεν Του πρόσφεραν το ουσιαστικότερο, ψυχές δηλαδή, που είχαν διαβεί το πύρ της μετάνοιας και είχαν μεταστραφεί προς τον Κύριο και μεταμορφωθεί.

Πώς όμως εμείς υποδεχόμαστε τον Χριστό; Δεν αναμένουμε μήπως απ' Αυτόν ψωμί και θαύματα τελούμενα στο υλικό πεδίο και δεν συνεχίζουμε την προηγούμενη σαρκική και μάταιη ζωή μας; Εμείς, όμως, έχουμε γεγονότα, που εκείνοι δεν τα είχαν· έχουμε τον Γολγοθά, τον Σταυρό και την Ανάσταση του Σωτήρος, κι αυτό μας υποχρεώνει να τον δεχτούμε διαφορετικά.

Συνήθως, όμως, την ίδια μέρα της Θείας Μετάληψης, σκοντάφτουμε σε μικροϋποθέσεις, βιαζόμαστε να διορθώσουμε το σφάλμα μας, πέφτουμε σε νέα και περισσότερα σφάλματα και, στο τέλος κουνώντας αδιάφορα τους ώμους μας, βυθιζόμαστε ολοχρονίς στην ανώδυνη συνηθισμένη αμαρτωλότητά μας...

Αλεξ. Έλτσιανίνωφ
Πνευματικά Κεφάλαια σελ. 136-139

....οί μὲν πλείονες εἰσὶν γεγονότες ἱερεῖς,
διὰ τό θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·
Ὁ δέ διὰ τό μένειν αὐτόν εἰς τόν αἰῶνα
ἀπαράβατον ἔχει τήν ἱερωσύνην·
ὄθεν καί σώζειν εἰς τό παντελές δύναται
τούς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ
πάντοτε ζῶν εἰς τό ἐντυγχάνειν ὑπέρ αὐτῶν.

Πρὸς Ἑβραίους 723-25

Πρὶν ἀρχίσει ἡ Θεία Λειτουργία ὅταν ὑπάρχει συλλειτουργῶν διάκονος, γονατίζει ἐνώπιον τῆς ἁγίας Τραπέζης καὶ ἀπευθυνόμενος στὸν λειτουργοῦντα Ἱερέα λέγει:
Καιρός τοῦ ποιῆσαι τῷ Κυρίῳ· δέσποτα ἅγιε, εὐλόγησον.

Ὁ Ἱερέας θέτει τὸ δεξί χέρι του στὴν κεφαλή τοῦ διακόνου καὶ λέγει:

Εὐλογητός ὁ Θεός ἡμῶν πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ Διάκονος:

Ἀμήν. Εὐξαι ὑπὲρ ἐμοῦ, δέσποτα ἅγιε.

Ὁ Ἱερέας:

Κατευθύναι Κύριος τὰ διαβήματά σου εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Ὁ Διάκονος:

Μνήσθητί μου, δέσποτα ἅγιε.

Ὁ Ἱερέας:

Μνησθείη σου Κύριος ὁ Θεός ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ Διάκονος ἀνίσταται ἀσπάζεται τὴν ἁγία Τράπεζα καὶ τὸ χέρι τοῦ Ἱερέα καὶ ἐξέρχεται στὸν συνήθη τόπο.

ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
Τοῦ Ἁγίου πατέρα μας
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Ὁ διάκονος ἐξέρχεται τοῦ Βήματος, στέκεται ἐνώπιον τῆς Ὠραίας Πύλης καί ἐκφωνεῖ:

Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ὁ ἱερέας ὑψώνει τό Εὐαγγέλιο καί σχηματίζει μέ αὐτό τύπο Σταυροῦ ἐπί τοῦ ἀντιμηνσίου, καί ἐκφωνεῖ μεγαλοφώνως:

Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

[Αὐτονόητο ὅτι ἂν δέν ὑπάρχει διάκονος ὅλα τά ὡς τοῦ διακόνου χαρακτηριζόμενα λέγονται ἀπό τόν Ἱερέα πλὴν τῶν προτροπῶν π.χ. Εὐλόγησον...., Θῦσον..., Νῦξον... κλπ]

ΕΙΡΗΝΙΚΑ

Ὁ διάκονος ἢ ὁ ἱερέας λέει τά εἰρηνικά καί ὁ ψάλτης ψάλει μετὰ ἀπό κάθε δέηση, Κύ-

ριε ἐλέησον.

Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καὶ τῶν μετὰ πίστεως, εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἰσιόντων ἐν αὐτῷ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Μελετίου τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας, παντός τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ τῆς πόλεως ταύτης, πάσης πόλεως καὶ χώρας καὶ τῶν πίστει οἰκούντων ἐν αὐταῖς, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπὲρ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσοῦ-

ντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων καί τῆς σωτηρίας αὐτῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὑπέρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπό πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου καί ἀνάγκης, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καί διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας, μετά πάντων τῶν Ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ψάλτης: Σοί, Κύριε.

Ὁ Ἱερέας τὴν εὐχὴ τοῦ α' ἀντιφώνου

Κύριε καί Θεέ μας, Σύ πού ἔχεις δύναμη ἀπέραντη καί δόξα ἀκατάληπτη· σύ πού ἔχεις ἔλεος ἀμέτρητο καί φιλανθρωπία ἀνέκφραστη, ἐσύ Κύριε δές εὐσπλαγχνικά καί ἐμᾶς καί τόν ἅγιο οἶκο ἐτοῦτον καί δεῖξε καί σέ μᾶς καί σ' αὐτούς πού προσεύχονται μαζί μας, πλούσιο τό ἔλεος καί τούς οἰκτιρισμούς Σου.

Γιατί σέ σένα πρέπει κάθε δόξα τιμή
καί προσκύνηση, τόν Πατέρα τόν Υἱό καί
τό ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί
στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Ὁ Ψάλτης τό α' ΑΝΤΙΦΩΝΟ

Ἀμήν.

Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τόν Κύριον καί
πάντα τά ἐντός μου τό ὄνομα τό ἅγιον αὐ-
τοῦ.

*Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,
σῶσον ἡμᾶς.*

Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τόν Κύριον καί μή
ἐπιλανθάνου πάσας τάς ἀνταποδόσεις αὐ-
τοῦ.

*Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,
σῶσον ἡμᾶς.*

Κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἠτοίμασε τόν
θρόνον αὐτοῦ καί ἡ βασιλεία αὐτοῦ πά-
ντων δεσπόζει.

*Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,
σῶσον ἡμᾶς.*

Δόξα Πατρὶ καί Υἱῷ καί Ἁγίῳ Πνεύ-
ματι. Καί νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας

τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς.

Ὁ διάκονος κατά τήν διάρκεια τῆς ψαλμωδίας τοῦ πρώτου ἀντιφώνου στέκεται ἐνώπιον τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας, λέει τήν μικρή συναπτή στήν γνωστή θέση καί ἐν συνεχείᾳ κατά τό β' ἀντίφωνο στέκεται ἐνώπιον τῆς εἰκόνος τοῦ Χριστοῦ.

Ἔτι καί ἔτι, ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καί διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας, μετά πάντων τῶν Ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν Χριστῶ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ψάλτης: Σοί, Κύριε.

Ὁ Ἱερέας τήν εὐχή τοῦ β' ἀντιφώνου

Κύριε καὶ Θεέ μας, σῶσε τόν λαό Σου καὶ εὐλόγησε τὴν κληρονομία Σου· φύλαξε τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας Σου· ἀγίασε αὐτούς πού ἀγαποῦν τὴν εὐπρέπεια τοῦ Οἴκου Σου. Σὺ σέ ἀνταπόδοση δόξασέ τους μέ τὴν θεϊκή Σου δύναμη καὶ μὴν ἐγκαταλείψεις ἐμᾶς πού ἐλπίζουμε σέ σένα.

Γιατί σὺ ἔχεις τὴν δύναμη καὶ τὴν δόξα καὶ δική σου εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

Στίς καθημερινές: Σῶσον...ὁ ἐν ἁγίοις θαυμαστός... Στίς γιορτές τοῦ Χριστοῦ ἂν ὑπάρχει ἐφύμνιο τῆς ἑορτῆς, τότε ψάλουμε ἐκεῖνο (π.χ. ὁ ἐν Ἰορδάνη ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθεὶς) καὶ τίς Κυριακές.

Ὁ Ψάλτης τό β' ANTIΦΩΝΟ

Ἀμήν

Αἶνει ἡ ψυχὴ μου τόν Κύριον· αἰνέσω Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱέ Θεοῦ, ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν, ψάλλοντάς σοι ἀλληλούια.

Μακάριος οὗ ὁ Θεός Ἰακώβ βοηθός αὐτοῦ, ἡ ἐλπίς αὐτοῦ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν αὐτοῦ.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱέ Θεοῦ, ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν, ψάλλοντάς σοι ἀλληλούια.

Βασιλεύσει Κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ Θεός σου, Σιών, εἰς γενεάν καὶ γενεάν.

Σῶσον ἡμᾶς, Υἱέ Θεοῦ, ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν, ψάλλοντάς σοι ἀλληλούια.

Δόξα, Καὶ νῦν.

Ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἁθάνατος ὑπάρχων καὶ καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσας σταυρωθεὶς τε, Χριστέ ὁ Θεός, θανάτῳ θανάτου πατήσας, εἰς ὧν τῆς ἁγίας Τριάδος, συνδοξαζόμενος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, σῶσον ἡμᾶς.

Διάκονος

Ἔτι καὶ ἔτι, ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθώμεν.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καί διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας, μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ψάλτης: Σοί, Κύριε.

Ὁ Ἱερέας τὴν εὐχὴν τοῦ γ' ἀντιφώνου

Κύριε, ἐσύ πού χάρισες σέ μᾶς αὐτές τίς ἀπό κοινοῦ καί μέ ἕνα στόμα προσευχές καί μᾶς ὑποσχέθηκες νά ἐκπληρώνεις ὅσα ζητοῦν ἀπό ἐσένα δύο ἢ τρεῖς ὅταν συμφωνοῦν ἐπικαλούμενοι τό ὄνομά σου· Σύ καί τώρα ἱκανοποίησε τά αἰτήματα τῶν δούλων σου στό μέτρο πού τούς συμφέρει, δίνοντας σέ ὅλους, σέ τοῦτον μέν τόν κόσμο ἐπίγνωση τῆς ἀληθείας σου, στόν ἄλλον δέ τόν ἀληθινό, αἰώνια ζωή.

Γιατί εἶσαι Θεός ἀγαθός καί φιλόανθρωπος καί σέ σένα ἀναπέμπουμε δόξα, στόν Πατέρα στόν Υἱό καί στό ἅγιο Πνεῦ-

μα, τώρα και πάντοτε και στους αἰῶνες τῶν αἰώνων.

ΜΙΚΡΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

(Ένας στίχος τοῦ γ' ἀντιφώνου ἀπό τούς ψάλτες και τό ἀπολυτίκιο τοῦ ἤχου τῆς Κυριακῆς ἢ τῆς ἑορτῆς ἢ τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας.)

Ἐνῶ ψάλλονται τά ἀνωτέρω, γίνεται ἡ Εἴσοδος τοῦ Εὐαγγελίου.

Στόν συνήθη τόπο στάσεως ὁ Διάκονος:

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ Ἱερέας τήν εὐχή.

Δέσποτα Κύριε και Θεέ μας, Σύ πού δημιούργησες στους οὐρανούς τάγματα και στρατιές ἀγγέλων νά ὑπηρετοῦν τη δόξα Σου, κᾶμε και τώρα, ἐνῶ θά γίνεται ἡ εἴσοδος μας στά ἅγια νά εἰσοδεύσουν και ἅγιοι ἄγγελοι και νά συλλειτουργήσουν και συνδοξολογήσουν μαζί μας τήν ἀγαθότητά σου.

Γιατί σέ σένα πρέπει κάθε δόξα, τιμή και προσκύνηση, στόν Πατέρα, στόν Υἱό

καί στό Ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε
καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Διάκονος

Εὐλόγησον, Δέσποτα, τήν ἀγίαν εἴσο-
δον.

(Κατόπιν προσφέρει το Εὐαγγέλιο
στόν Ἱερέα ὁ ὁποῖος τό ἀσπάζεται καί σχη-
ματίζοντας μέ τό χέρι του σταυρό, λέει)

Εὐλογημένη ἡ εἴσοδος τῶν ἀγίων Σου
πάντοτε νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας
τῶν αἰώνων.

Ὁ Διάκονος μπροστά ἀπό τόν ἱερέα
καί ὑψώνοντας τό Εὐαγγέλιο, λέει δυνατά:

Σοφία Ὁρθοί.

Ψάλτης: Εἰσοδικό-τροπάρια-κοντάκιο

ΤΡΙΣΑΓΙΟΣ ΥΜΝΟΣ

Διάκονος

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ Ἱερέας τήν εὐχή.

Ὁ Θεός ὁ ἅγιος, σύ πού ἀναπαύε-
σαι στούς ἀγίους, σύ πού σέ ἀνυ-

μνοῦν τά Σεραφεῖμ μέ τήν τριπλή ἀναφώ-
νηση ἅγιος καί σέ δοξολογοῦν τά Χερου-
βεῖμ καί σέ προσκυνεῖ κάθε ἐπουράνια
ὑπαρξη καί δύναμη, Σύ πού ἐδημιούργησες
ἀπό τό μηδέν τά σύμπαντα καί ἔπλασες τόν
ἄνθρωπο "κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν"
σου καί τόν καταστόλισες μέ κάθε χάρισμά
σου· σύ πού δίνεις σέ ὅποιον ζητᾶ σοφία καί
σύνεση· σύ πού δέν ἀπορρίπτεις ὅποιον
ἀμαρτάνει ἀλλά ὠρισες γιά σωτηρία τῶν
ἀμαρτωλῶν τήν μετάνοια· σύ πού ἀξίωσες
καί ἐμᾶς τούς ἀμαρτωλούς καί ἀνάξιους
δούλους σου νά σταθοῦμε μπροστά στήν
δόξα τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου σου καί νά
προσφέρουμε τήν προσκύνηση καί δοξολο-
γία πού ὀφείλουμε· Ἐσύ Δέσποτα δέξου καί
ἀπό ἐμᾶς τούς ἀμαρτωλούς, ἀπό τό δικό
μας στόμα, τόν Τρισάγιο Ὑμνο καί πλησία-
σέ μας μέ καλωσύνη· συγχώρησέ μας κάθε
ἀμαρτία ἠθελημένη ἢ ἀθέλητη· ἀγίασε τίς
ψυχές καί τά σώματά μας· καί δῶσε μας, νά
σέ λατρεύουμε ὅλες τίς ἡμέρες τῆς ζωῆς
μας μέ τρόπο εὐάρεστο σέ σένα· μέ τίς πα-
ρακλήσεις γιά ὅλα αὐτά, τῆς ἁγίας Θεοτό-

κου καί ὄλων τῶν ἁγίων πού εὐαρέστησαν ἐνώπιόν σου ἀπό καταβολῆς κόσμου.

Γιατί εἶσαι ἅγιος, ὁ Θεός μας, καί ἐμεῖς ἐσένα δοξάζουμε, τόν Πατέρα τόν Υἱό καί τό ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: Ἀμήν

Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος Ἰσχυρός, ἅγιος Ἀθάνατος ἐλέησον ἡμάς. (ἐκ γ')

Δόξα, καί νῦν

Ἄγιος Ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμάς.

Διάκονος: Δύναμις.

Ψάλτης: Ἄγιος ὁ Θεός....

Εὐχή ἀναγνωσμάτων Ἀποστόλου-Εὐαγγελίου

Δῶσε, φιλόνηρωπε Κύριε, νά λάμψει στίς καρδιές μας τό ἄκτιστο φῶς σου πού βοηθᾷ τόν ἄνθρωπο νά σέ ἀναγνωρίζει καί νά σέ ὁμολογεῖ Θεό του καί ἄνοιξε τά μάτια τοῦ μυαλοῦ μας νά κατανοήσουμε τά λόγια τοῦ εὐαγγελίου σου.

Βάλε μέσα μας καί τήν ἀγάπη τῶν ἁγίων ἐντολῶν σου ὥστε νά καταπατήσου-

με κάθε σαρκική ἐπιθυμία καί νά ζήσουμε ζωή πνευματική, σκεπτόμενοι καί πράττοντες μόνο ἐκεῖνα πού εἶναι εὐάρεστα σέ σένα. Γιατί σύ εἶσαι ὁ φωτισμός τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων μας Χριστέ ὁ Θεός καί ἐσένα δοξολογοῦμε μαζί μέ τόν ἄναρχο Πατέρα σου καί τό πανάγιο καί ἀγαθό καί ζωοποιό σου Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: (Προκείμενον τοῦ ἀποστόλου)

Διάκονος: Πρόσχωμεν

Ψάλτης: (στίχος τοῦ ἀποστόλου)

Διάκονος: Σοφία

Ψάλτης: (Ἐπιστολή ἀπό τήν ὁποία προέρχεται)

Διάκονος: Πρόσχωμεν

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἱερέας: Εἰρήνη σοι τῷ ἀναγινώσκοντι.

Ψάλτης: Ἀλληλούια (ἐκ γ').

Διάκονος: Σοφία. Ὁρθοί.

Ἀκούσωμεν τοῦ ἀγίου Εὐαγγελίου.

Ἱερέας: Εἰρήνη πᾶσι.

Ψάλτης: Καί τῷ πνεύματί σου.

Διάκονος: Ἐκ τοῦ κατὰ (Εὐαγγελιστής) ἁγίου Εὐαγγελίου τό ἀνάγνωσμα. Πρόσχωμεν.

Ψάλτης: Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι.

Ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελικοῦ Κειμένου

Ψάλτης: Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι.

Ἐκτενής Δέησις.

Διάκονος:

Εἴπωμεν πάντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καί ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν· εἴπωμεν.

Ψάλτης: Κύριε ἐλέησον· Κύριε ἐλέησον· Κύριε ἐλέησον.

Κύριε παντοκράτορ, ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν, δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καί ἐλέησον.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Μελετίου, τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν ἱερέων, ἱεροδιακόνων καί μοναχῶν καί πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, ὑ-

γείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως καὶ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν δούλων σου, πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν κατοικούντων καὶ παρεπιδημούντων ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ ἐνορία ταύτῃ, τῶν ἐνοριτῶν ἐπιτρόπων συνδρομητῶν καὶ ἀφιερωτῶν τοῦ ἁγίου Ναοῦ τούτου.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν μακαρίων καὶ αἰοδήμων κτιόρων τῆς ἁγίου Ναοῦ τούτου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν προαναπαυσασμένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε κειμένων καὶ ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων.

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν καρποφορούντων καὶ καλλιεργούντων ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ πανσέπτῳ ναῷ τούτῳ, κοπιώντων, ψαλλόντων καὶ ὑπὲρ τοῦ περιστῶτος λαοῦ, τῶν ἀπεκδεχομένων τό παρά σου μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

Ψάλτης: Κύριε ἐλέησον.

Ὁ Ἱερέας τὴν εὐχή.

Κύριε καὶ Θεέ μας, δέξου αὐτὴ τὴν μακρὰ ἱκεσία ἀπὸ ἐμᾶς τούς δούλους σου καὶ ἐλέησέ μας κατὰ τὴν πολλή

σου ἀγάπη· στείλε τούς οἰκτιρομούς σου σέ
μας καί σέ ὅλο τόν λαό σου πού περιμένει
τό πλούσιο σου ἔλεος.

Γιατί ἐσύ εἶσαι Θεός ἐλεήμων καί φι-
λάνθρωπος καί ἐσένα δοξολογοῦμε, τόν
Πατέρα, τόν Υἱό καί τό ἅγιο Πνεῦμα τώρα
καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

(Μέχρις αὐτό τό σημεῖο τῆς Θ. Λει-
τουργίας παρέμεναν παλαιότερα οἱ κατη-
χούμενοι καί ὅσοι εἶχαν ἐπιτίμιο νά μή κοι-
νωνήσουν. Ἀπ' ἐδῶ καί μετά εἶναι ἡ κατ'
οὐσίαν ἀναφορά, ἡ ἅγια Εὐχαριστία, στήν
ὁποία συμμετεῖχαν οἱ Χριστιανοί γιά τήν
μετάληψη τοῦ σώματος καί τοῦ αἵματος
τοῦ Χριστοῦ).

Ἐπι καί ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καί διαφύλα-
ξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῆ σῆ χάριτι. Σοφία.

ΕΥΧΗ ΠΙΣΤΩΝ Α΄

Σέ εὐχαριστοῦμε Κύριε, ὁ Θεός τῶν Δυ-
νάμεων, πού μας ἀξίωσες γιά μιά ἀκό-
μη φορά νά σταθοῦμε μπροστά στό ἅγιο

θυσιαστήριον σου καὶ νᾶ παρακαλέσουμε ταπεινά τὴν εὐσπλαγχνίαν σου γιὰ τίς δικές μας ἐνσυνείδητες ἁμαρτίες καὶ γιὰ τοῦ λαοῦ σου τίς ἀπό ἄγνοια παραβάσεις.

Δέξου τὴν δέησίν μας Κύριε· κάνε μας ἀξιούς νᾶ προσφέρουμε δεήσεις καὶ ἱκεσίες καὶ ἀναίμακτες θυσίες γιὰ ὅλο τὸν λαό σου· κάνε μας ἱκανούς, ἐμᾶς πού μᾶς χειροτόνησες μέ τό ἅγιον σου Πνεῦμα, νᾶ σέ ἐπικαλούμαστε σέ κάθε τόπο καὶ καιρό, μέ καθαρὴ τὴν μαρτυρίαν τῆς συνειδήσεώς μας· ὥστε εἰσακούοντας τίς προσευχές μας νᾶ μᾶς ἀντιμετωπίζεις μέ εὐσπλαγχνίαν κατὰ τὴν πολλή σου ἀγαθότητα.

Γιατί σέ σένα πρέπει κάθε δόξα τιμὴ καὶ προσκύνηση στόν Πατέρα στόν Υἱό καὶ στό Ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Διάκονος

Ἦτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι. Σοφία.

ΕΥΧΗ ΠΙΣΤΩΝ Β΄

Σέ σένα καί πάλι καί γιά πολλοστή φορά προσπίπτουμε, ἀγαθέ καί φιλόανθρωπε Κύριε καί σέ παρακαλοῦμε νά σκύψεις καί νά μᾶς ἀκούσεις· νά καθαρίσεις τίς ψυχές καί τά σώματά μας ἀπό κάθε σαρκικό καί πνευματικό μολυσμό καί νά μᾶς ἀξιώσεις νά σταθοῦμε μπροστά στό ἅγιο θυσιαστήριο σου χωρίς ἐνοχές καί χωρίς κατάκριμα.

Χάρισε Κύριε καί στούς συμπροσευχομένους προκοπή στήν ζωή καί στήν πίστη καί πνευματική σύνεση. Δῶσε νά σέ λατρεύουν πάντοτε μέ φόβο καί ἀγάπη. Νά μετέχουν ἀκατακρίτως στά ἅγια μυστήρια σου καί νά ἀξιωθοῦν τέλος, τῆς ἐπουράνιας Βασιλείας σου.

Ὡστε ὅλοι φυλασσόμενοι ὑπό τήν σκέπη τῆς μεγάλης σου δυνάμεως νά δοξάζουμε ἐσένα, τόν Πατέρα τόν Υἱό καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

Ὁ Ψάλτης τόν Χερουβικό ὕμνο

Οἱ τὰ Χερουβίμ μυστικῶς εἰκονίζοντες καί τῇ ζωοποιῶ Τριάδι τόν Τρισάγιον Ὑμνον προσάδοντες, πᾶσαν νῦν βιοτικήν ἀποθώμεθα μέριμναν.

Ὡς τόν βασιλέα τῶν ὅλων ὑποδεξόμενοι.

Ἐνῶ ψάλλεται ὁ χερουβικός ὕμνος ὁ Ἱερέας λέει κατ' ἰδίαν τήν Εὐχή τοῦ Χερουβικοῦ (ἡ μόνη πού λέγεται μυστικῶς).

Κανένας δέν εἶναι ἄξιος ἀπό ἐκείνους πού εἶναι δεμένοι μέ τίς σαρκικές ἐπιθυμίες καί ἡδονές νά προσέρχεται σέ σένα ἢ νά σέ προσεγγίζει ἢ νά σέ ὑπηρετεῖ Βασιλεῦ τῆς δόξης, ἀφοῦ ἡ προσφορά ὑπηρεσίας σέ σένα εἶναι μεγάλη καί φοβερή ἀκόμα καί γιά τίς ἐπουράνιες δυνάμεις.

Ἄλλ' ὅμως ἐσύ ἀπό τήν ἀπέραντη καλωσύνη καί τήν ἄμετρη φιλανθρωπία σου, καταδέχθηκες χωρίς μεταβολή καί ἀλλοίωση νά γίνεις ἄνθρωπος καί μάλιστα ἀρχιερέας μας καί μᾶς ἔδωσες αὐτήν ἐδῶ τήν λειτουργία καί ἱερουργία τῆς ἀναίμακτης θυσίας, σάν δεσπότης τῶν ὅλων, πού εἶ-

σαι. Ἐσύ μόνος, Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, δεσπόζεις τῶν ἐπουρανίων καί τῶν ἐπιγείων· σύ πού ἔχεις θρόνο τά Χερουβείμ καί εἶσαι Κύριος τῶν Σεραφείμ καί Βασιλεύς τοῦ Ἰσραήλ· σύ ὁ μόνος ἅγιος καί στούς ἁγίους ἀναπαυόμενος.

Ἐσένα Κύριε θερμοπαρακαλῶ, ἐσένα πού εἶσαι γεμᾶτος εὐσπλαγχνία καί πρόθυμος νά ἀκούσης. Ρίξε μιά ματιά σέ μένα τόν ἁμαρτωλό καί τιποτένιο δούλο σου, καί καθάρισε τήν ψυχή καί τήν καρδιά μου ἀπό κάθε πονηρία καί κάνε με, μέ τήν χάρη τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος, ἰκανό νά σταθῶ, ντυμένος τήν χάρη τῆς ἁγίας Ἰερωσύνης, ἐνώπιον τῆς ἁγίας Τραπέζης αὐτῆς, καί νά ἱερουργήσω τό ἅγιο καί ἄχραντο Σῶμα σου καί τό τίμιο Αἷμα σου.

Σέ σένα προσέρχομαι Κύριε σκύβοντας τό κεφάλι μου καί παρακαλόντας Σε, μή ἀποστρέψεις τό πρόσωπό Σου ἀπό ἐμένα καί μή μέ ἀποκλείσεις ἀπό τά παιδιά Σου, ἀλλά καταδέξου νά δεχθεῖς προσφερόμενα ἀπό ἐμένα τόν ἁμαρτωλό καί ἀνάξιό δούλο σου, τά δῶρα αὐτά.

Γιατί ἐσύ εἶσαι ἐκεῖνος πού προσφέ-
ρει, σύ καί ὁ προσφερόμενος· σύ δέχεσαι τά
δῶρα αὐτά ἀλλά καί συγχρόνως σύ εἶσαι
αὐτός πού μοιράζεται, τροφή στους πι-
στούς, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν καί ἐμεῖς ἐσένα
δοξάζουμε μαζί μέ τόν ἄναρχο Πατέρα καί
τό Πανάγιο καί ἀγαθό καί ζωοποιό Πνεῦ-
μα, τώρα καί πάντοτε καί στους αἰῶνες
τῶν αἰώνων.

Θυμίαμα ὑπό τοῦ Ἱερέως, τῆς ἀγίας Τρα-
πέζης, τῶν εἰκόνων, τοῦ λαοῦ, καί ἐπι-
στροφή στό Ἱερό, ἐνῶ λέει καθ' ἑαυτόν τόν
50^{ου} ψαλμόν.

Ἀποθέτει τό θυμιατήριον καί στρεφόμενος
πρός τόν λαόν λέει:

Ἀδελφοί, συγχωρήσατέ μοι τῶ ἁμαρτωλῶ.
Τοῖς μισοῦσι καί ἀγαπῶσιν ἡμᾶς, συγχώρη-
σον, Κύριε.

Κατόπιν, πηγαίνει στήν πρόθεση, τοποθε-
τεῖ στους ὤμους τό μεγάλο κάλυμα (ἀέρας)
τῶν τιμίων δώρων, παίρνει στά χέρια τό δί-
σκο καί τό ποτήριον καί εἰσοδεύοντας (Με-
γάλη Εἴσοδος) ἐκφωνεῖ μεγαλοπρεπῶς καί

δυνατά:

Πάντων ἡμῶν καί πάντων τῶν εὐσεβῶν καί ὀρθοδόξων χριστιανῶν, μνησθεῖη Κύριος ὁ Θεός ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἀμήν.

(Πρό τῆς ἀποθέσεως τῶν Τιμίων Δώρων στήν ἀγία Τράπεζα, ὁ Ἱερέας λέγει ἐκφώνως τήν εὐχή τῆς προθέσεως).

Ὁ Θεός, ὁ Θεός μας σύ πού μᾶς ἔστειλες, τόν οὐράνιο Ἄρτο, τόν Κύριο καί Θεό μας Ἰησοῦ Χριστό, νά εἶναι τροφή ὅλου τοῦ κόσμου, σωτήρας καί λυτρωτής καί εὐεργέτης, νά μᾶς εὐλογεῖ καί νά μᾶς ἀγιάζει· Ἐσύ Κύριε εὐλόγησε καί αὐτά ἐδῶ τά προσκομιζόμενα δῶρα καί δέξου τα στό ἐπουράνιο θυσιαστήριό σου. Θυμήσου ἀγαθέ καί φιλόανθρωπε Κύριε, ἐκείνους πού πρόσφεραν αὐτά τά δῶρα καί ἐκείνους γιά τούς ὁποίους τά προσέφεραν. Ἐμᾶς δέ τούς ἱερεῖς προστάτευσέ μας ἀπό κάθε κριμα ὥστε νά ἱερουργοῦμε ἀξίως τά θεῖα σου

μυστήρια.

Γιατί εἶναι ἁγιασμένο καί δεδοξασμένο τό πάντιμο καί μεγαλοπρεπές ὄνομά σου τοῦ Πατρὸς τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ ἁγίου Πνεύματος τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Ψάλτης

Ταῖς ἀγγελικαῖς ἀοράτως δορυφορούμενον τάξεσιν.

Ἀλληλούια, ἀλληλούια, ἀλληλούια.

Ὁ Ἱερέας ἀφοῦ ἀποθέσει τά τίμια δῶρα καί τά καλύψει μέ τόν "ἄερα" τά θυμιᾷ τρεῖς φορές λέγοντας:

Τότε ἀνοίσουσιν ἐπί τῷ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

Καί δίδει τό θυμιατήριον καί σκύβοντας λίγο τήν κεφαλή λέγει πρὸς τόν Διάκονο:

Μνήσθητί μου, ἀδελφέ καί συλλειτουργέ.

Καί ὁ Διάκονος:

Μνησθεῖν Κύριος ὁ Θεός τῆς Ἱερωσύνης σου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ὁ Ἱερέας: Εὕξαι ὑπέρ ἐμοῦ.

Ὁ Διάκονος: Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σέ καί δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι.

Ὁ Ἱερέας: Αὐτό τό Πνεῦμα συλλειτουργήσει ἡμῖν πάσας τάς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Ὁ Διάκονος: Μνήσθητί μου, δέσποτα ἅγιε.

Ὁ Ἱερέας: Μνησθείη σου Κύριος ὁ Θεός ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καί λέγοντας τό Ἀμήν ὁ Διάκονος καί ἀφοῦ ἀσπασθεῖ τήν δεξιὰ χεῖρα τοῦ Ἱερέως, λέγει τά πληρωτικά:

Η "ΣΥΝΑΠΤΗ" ΤΩΝ ΤΙΜΙΩΝ ΔΩΡΩΝ

Διάκονος

Πληρώσωμεν τήν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ.

Ψάλτης: Κύριε, ἐλέησον.

Διάκονος

Ὑπέρ τῶν προτεθέντων τιμίων δώρων, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὑπέρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καί τῶν μετά πίστεως, εὐλαβείας καί φόβου Θεοῦ εισιόντων ἐν αὐτῷ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπέρο τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπό πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου καί ἀνάγκης, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καί διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

Τὴν ἡμέραν πᾶσαν τελείαν, ἀγίαν, εἰρηνικὴν καί ἀναμάρτητον, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ψάλτης: Παράσχου, Κύριε.

Διάκονος

Ἄγγελον εἰρήνης, πιστόν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων ἡμῶν, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Συγγνώμην καί ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καί τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Τά καλά καί συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καί εἰρήνην τῷ κόσμῳ, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Τόν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καί μετανοίᾳ ἐκτελέσαι παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Χριστιανὰ τά τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδου-

να, ανεπαίσχυντα, ειρηνικά και καλήν απολογία, τήν ἐπί τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, αἰτησώμεθα.

Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας, μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ψάλτης: Σοί, Κύριε.

Ὁ Ἱερέας τήν Εὐχή τῆς "προσκομιδῆς"

Κύριε Θεέ Παντοκράτορ, ὁ μόνος ἅγιος, σὺ πού δέχεσαι θυσία αἰνέσεως ἀπό ἐκείνους πού σέ ἐπικαλοῦνται μέ ὅλη τους τήν καρδιά, δέξου καί ἀπό ἐμᾶς τούς ἁμαρτωλούς στό ἅγιό σου θυσιαστήριο τήν δέησή μας αὐτή.

Κάμε μας ἀξίους νά σοῦ προσφέρουμε δῶρα καί θυσίες πνευματικές γιά τά δικά μας ἁμαρτήματα καί γιά τοῦ λαοῦ τά ἀγνοήματα. Ἀξιώσέ μας τοῦ ἐλέους σου ὥστε, νά εἶναι εὐπρόσδεκτη σέ σένα ἡ θυσία μας, καί νά ῥθει καί νά κατοικήσει μέ-

σα μας τό Ἅγιο Πνεῦμα τῆς χάριτός σου
καθώς ἐπίσης καί στά δῶρα αὐτά πού εὐρί-
σκονται ἐνώπιόν σου ὅπως καί σ' ὅλον τόν
λαό σου.

Διά τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς
σου Υἱοῦ, μαζί μέ τόν ὁποῖον καθώς καί μέ
τό ἅγιο Πνεῦμα, εἶσαι δοξασμένος, τώρα
καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ἱερέας: Εἰρήνη πᾶσι.

Ψάλτης: Καί τῷ πνεύματί σου.

Διάκονος

Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ
ὁμολογήσωμεν.

Ψάλτης

Πατέρα, Υἱόν καί Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα
ὁμοούσιον καί ἀχώριστον.

Διάκονος

Τάς θύρας, τάς θύρας! Ἐν σοφίᾳ πρόσχω-
μεν.

Τό Σύμβολον τῆς Πίστεως
(Ἀπ' ὅλους μαζί)

Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

Καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ τόν μονογενῆ, τόν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ φωτός, Θεόν ἀληθινόν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

Τόν δι' ἡμᾶς τούς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

Καί πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖ-
ναι ζῶντας καί νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας
οὐκ ἔσται τέλος.

Καί εἰς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον, τό κύρι-
ον, τό ζωοποιόν, τό ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπο-
ρευόμενον, τό σύν Πατρί καί Υἱῷ συμπρο-
σκυνούμενον καί συνδοξαζόμενον, τό λα-
λῆσαν διά τῶν Προφητῶν.

Εἰς μίαν, ἀγίαν, καθολικὴν καί ἀποστολι-
κὴν Ἐκκλησίαν.

Ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτι-
ῶν.

Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν.

Καί ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Η ΑΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

Διάκονος

Στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου· πρό-
σχωμεν· τὴν ἀγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ
προσφέρειν.

Ψάλτης: Ἐλεον εἰρήνης, θυσίαν αἰνέσεως.

Ἱερέας

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί Πατρός, καί ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶη μετά πάντων ὑμῶν.

Ψάλτης: Καί μετά τοῦ πνεύματός σου.

Ιερέας: Ἄνω σχῶμεν τάς καρδίας.

Ψάλτης: Ἐχομεν πρός τόν Κύριον.

Ιερέας: Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ.

Ψάλτης: Ἄξιον καί δίκαιον.

Ιερέας

Εἶναι ἄξιο καί δίκαιο νά σέ ὑμνοῦμε, νά σέ εὐλογοῦμε, νά σέ δοξολογοῦμε, νά σέ εὐχαριστοῦμε, νά σέ προσκυνοῦμε σέ κάθε σημεῖο τῆς δεσποτείας σου Κύριε. Ἀφοῦ ἐσύ εἶσαι Θεός πάνω καί πέρα ἀπ' ὅτι μπορεῖ κανεῖς νά ἐκφράσει μέ λόγια, νά συλλάβει μέ τήν σκέψη, νά δεῖ μέ τά μάτια ἢ νά καταλάβει μέ τήν δύναμη τῆς λογικῆς του. Ὑπῆρχες πάντα. Καί θά ὑπάρχεις πάντοτε. Καί θά εἶσαι μονίμως ὁ ἴδιος: Σύ καί ὁ μονογενής σου Υἱός καί τό Πνεῦμα σου τό ἅγιο.

Σύ, ἐνῶ δέν ὑπήρχαμε, μᾶς ἔφερες σέ

ὑπαρξη καί ὅταν ἐμεῖς πέσαμε ἁμαρτάνον-
τας ἐσύ μᾶς σήκωσες πάλι καί δέν ἔπαυ-
σες νά κάνεις τά πάντα ὥσπου μᾶς ἀνέβα-
σες στόν οὐρανό καί μᾶς χάρισες τήν ἐρχο-
μένη Βασιλεία σου.

Γιά ὅλα αὐτά σέ εὐχαριστοῦμε· ἐσένα
καί τόν μονογενή σου Υἱό καί τό Πνεῦμα
σου τό ἅγιο· σ' εὐχαριστοῦμε γιά ὅλα ὅσα
ξέρουμε καί γιά ὅσα δέν ξέρουμε· γιά τίς
φανερές καί ἀφανεῖς εὐεργεσίες πού μᾶς ἔ-
χεις κάνει.

Σέ εὐχαριστοῦμε καί γιά αὐτήν ἐδῶ
τήν λειτουργία πού καταδέχθηκες νά δεχ-
θεῖς ἀπό τά δικά μας χέρια, παρ' ὅτι σέ πε-
ριβάλλουν χιλιάδες ἀρχάγγελοι καί μυριά-
δες ἄγγελοι, "Χερουβείμ", "Σεραφεείμ", "ἔξα-
πτέρυγα", "πολυόμματα", μετάρσια πτερω-
τά.

Ἱερέας

Τόν ἐπινίκιον ὕμνον, ἄδοντα, βοῶντα, κε-
κραγότα καί λέγοντα.

Ψάλτης:

Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος Σαβαώθ·
Ἀπλήρης ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ τῆς δόξης
σου. Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις· εὐλογημέ-
νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Ὡσαν-
νά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

Ἱερέας

Μαζί μ' αὐτές τίς μακάριες ἀγγελικές
δυνάμεις καί ἐμεῖς, Δέσποτα φιλάν-
θρωπε σοῦ φωνάζουμε καί σοῦ λέμε: Ἅγιος
εἶσαι καί πανάγιος σύ καί ὁ μονογενῆς σου
Υἱός καί τό Πνεῦμα σου τό ἅγιο. Ἅγιος εἶ-
σαι καί πανάγιος καί μεγαλοπρεπῆς ἡ δό-
ξα σου· σύ πού τόσο πολύ ἀγάπησες τόν
κόσμο σου ὥστε θυσίασες τόν μονογενή
σου Υἱό, γιά νά μπορεῖ καθένας πού πι-
στεύει σ' αὐτόν νά μή χάνεται ἀλλά νά
ἔχει ζωή αἰώνια. Αὐτός λοιπόν ὅταν ἦλθε
καί ἔκαμε ὅλα ὅσα εἶχες οἰκονομήσει γιά
μᾶς, τήν νύχτα πού παραδινόταν ἤ μᾶλλον
πού παρέδιδε τόν ἑαυτό του σέ θάνατο γιά
νά ζήσει ὁ κόσμος, πῆρε ψωμί στά ἅγια καί
ἀμόλυντα καί ἀναμάρτητα χέρια του, εὐ-
χαρίστησε καί ἀφοῦ τό εὐλόγησε καί τό
ἀγίασε, τό ἔκοψε καί τό ἔδωσε στούς ἀγί-

ους μαθητές καί ἀποστόλους του, λέγοντας:

Ἱερέας

Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστί τό σῶμα, τό ὑπέρ ὑμῶν κλώμενον, εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ὅμοίως καί τό ποτήριο μετά τό δεῖπνο τό πῆρε στά ἅγια καί ἀμόλυντα καί ἀναμάρτητα χέρια Του, τό ἀγίασε καί εἶπε:

Ἱερέας

Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο ἐστί τό αἷμά μου, τό τῆς καινῆς Διαθήκης, τό ὑπέρ ὑμῶν καί πολλῶν ἐκχυνόμενον, εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ἱερέας

Σέ ἀνάμνηση λοιπόν καί μεῖς τῆς σωτηρίας αὐτῆς ἐντολῆς καί ὅλων ὄσων ἔγιναν γιά μᾶς· τοῦ Σταυροῦ, τοῦ τάφου, τῆς τριημέρου ἀναστάσεως, τῆς ἀναλήψεως στόν οὐρανό, τῆς ἐνθρονίσεως στά δεξιά

σου καί τῆς ἐνδόξου καί φοβεραῖς δευτέρας παρουσίας του·

Ἐκφώνως ὁ Ἱερέας

Τά σά ἐκ τῶν σῶν σοί προσφέρομεν κατά πάντα καί διά πάντα.

(Σοῦ προσφέρουμε, τά δικά σου ἀπό τά δικά σου, συμφώνως μέ ὅλα ὅσα ὠρισες καί γιά ὅλα ὅσα ἔκαμες).

Ψάλτης

Σέ ὑμνοῦμεν, σέ εὐλογοῦμεν, σοί εὐχαριστοῦμεν, Κύριε, καί δεόμεθά σου, ὁ Θεός ἡμῶν.

Ὁ Ἱερέας

Ναί Κύριε, σέ Σένα τήν προσφέρουμε τήν λογική μας αὐτή καί ἀναίμακτη λατρεία καί σέ παρακαλοῦμε καί δεόμεστε καί σέ ἱκετεύουμε, στείλε τό ἅγιο Πνεῦμα σου σέ μᾶς καί σ' αὐτά ἐδῶ τά δῶρα καί κάνε

ἐτοῦτον τόν ἄρτον τίμιον σῶμα τοῦ Χριστοῦ σου

ΑΜΗΝ. (ὅλοι μαζί)

καί ἐποῦτον τόν οἶνο πού εἶναι στό ποτήριο,
τίμιο αἷμα τοῦ Χριστοῦ σου

ΑΜΗΝ. (ὅλοι μαζί)

Μεταβάλλοντάς τα μέ τό Ἅγιο Σου Πνεῦμα
ΑΜΗΝ. ΑΜΗΝ. ΑΜΗΝ. (ὅλοι μαζί)

Ὡστε ἐκεῖνοι πού θά τά μεταλάβουν νά
ἀποκτήσουν γαλήνη καί ἐγρήγορη
ψυχῆς, νά τούς συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες,
νά γευθοῦν τήν χάρη τοῦ ἁγίου Πνεύμα-
τος, νά γίνουν μέτοχοι τῆς Βασιλείας τῶν
Οὐρανῶν, νά ἔχουν παρησία σέ σένα, νά
μή γίνει ποτέ ἡ μετάληψις βάρους ψυχῆς ἢ
κατάκριση γι' αὐτούς.

Σοῦ προσφέρουμε ἐπίσης τήν λογική
αὐτή λατρεία καί γιά κείνους πού
ἀναπαύθηκαν "ἐν πίστει": προπάτορες· πα-
τέρες· πατριάρχες, προφήτες, ἀποστόλους,
κήρυκες, εὐαγγελιστές, μάρτυρες, ὁμολο-
γητές, ἀσκητές καί γιά κάθε δίκαιο ἄνθρω-
πο πού ἔκλεισε τήν ζωή του "ἐν πίστει".

Ἐκφώνως ὁ Ἱερέας

Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπε-
ρευλογημένης, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν,

Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας.

Ὁ Ψάλτης· σέ ἤχο β' (πάντοτε) καί γοργά:

Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς, μακαρίζειν σέ
τὴν Θεοτόκον, τὴν ἀειμακάριστον, καί
παναμώμητον, καί Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
Τὴν Τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ καί ἐνδο-
ξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ, τὴν ἀ-
διαφθόρως, Θεόν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄν-
τως Θεοτόκον, σέ μεγαλύνομεν.

Ὁ Ἱερέας

Σοῦ προσφέρουμε ἐπίσης Κύριε,
τὴν λογικὴ αὐτὴ λατρεία γιὰ τόν
ἅγιο Ἰωάννη, τόν προφήτη πρόδρομο καί
Βαπτιστή, γιὰ τοὺς ἁγίους καί ἐνδόξους καί
πανευφήμους ἀποστόλους, γιὰ τόν ἅγι-
ον..... τοῦ ὁποίου γιορτάζουμε τὴν μνήμη
καί γιὰ ὅλους τοὺς ἁγίους σου μέ τίς ἱκε-
σίες τῶν ὁποίων μεῖνε, Κύριε, κοντά μας.

Καί μνήσθητι Κύριε ὅλων ὅσων ἔχουν
πεθάνει μέ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως καί
αἰωνίου ζωῆς.....(καί ὅσων μνημονεύσαμε
στήν ἁγία Πρόθεση) καί ἀνάπαυσέ τους
ὅπου ἐπισκοπεῖ τό φῶς τοῦ προσώπου σου.

Μνήσθητι Κύριε, κάθε ὀρθοδόξου ἐπισκόπου πού ὀρθοτομεῖ τόν λόγο τῆς δικῆς σου ἀλήθειας.

Μνήσθητι Κύριε, ὅλων τῶν ἱερέων, τῶν διακόνων καί κάθε ἱερατικοῦ καί μοναχικοῦ τάγματος.

Σοῦ προσφέρουμε ἐπίσης Κύριε, τήν λογική αὐτή λατρεία γιά ὅλη τήν οἰκουμένη, γιά τήν ἀγία σου Καθολική καί ἀποστολική Ἐκκλησία, γιά ἐκείνους πού ζοῦν μέ παρθενία καί σεμνότητα, γιά τούς ἄρχοντες καί τόν στρατό. Κάμε Κύριε νά εἶναι εἰρηνική ἡ πολιτεία ὥστε καί μεῖς νά ἔχουμε γαλήνια, ἡρεμη καί ἡσυχη ζωή, ἐν "εὐσεβεία καί σεμνότητι."

Ὁ Ἱερέας

Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Μελετίου, ὄν χάρισαι ταῖς ἀγίαις σου Ἐκκλησίαις ἐν εἰρήνῃ, σῶον, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακροσημερεύοντα καί ὀρθοτομοῦντα τόν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας.

Διάκονος

Καί ὢν ἕκαστος κατά διάνοιαν ἔχει, καί

πάντων καί πασῶν.

Ψάλτης: Καί πάντων καί πασῶν.

Ὁ Ἱερέας

Μνήσθητι Κύριε τῆς πόλεως αὐτῆς
ἐδῶ στήν ὁποία παροικοῦμε καί κάθε πό-
λεως καί χωριοῦ καί τῶν κατοίκων τους.

Μνήσθητι Κύριε, ἐκείνων πού ταξι-
δεύουν στήν θάλασσα, στήν ξηρά, καί στόν
ἀέρα.

Μνήσθητι Κύριε, τῶν ἀρρώστων, τῶν
ἀνημπόρων, τῶν αἰχμαλώτων καί βοήθησέ
τους ὅλους.

Μνήσθητι Κύριε, ὅσων μέσα στίς
ἄγιες ἐκκλησίες σου καρποφοροῦν ἀρετές
καί φροντίζουν τούς φτωχοῦς καί δεῖξε σέ
ὅλους μας τά ἐλέη σου.

Ὁ Ἱερέας

Καί δός ἡμῖν ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ
δοξάζειν καί ἀνυμνεῖν τό πάντιμον καί με-
γαλοπρεπές ὄνομά σου, τοῦ Πατρός καί
τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ ἀγίου Πνεύματος, νῦν καί
ἀεὶ καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ὁ Ἱερέας, εὐλογώντας τόν λαό.

Καί ἔσται τά ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετά πάντων ὑμῶν.

Ψάλτης: Καί μετά τοῦ πνεύματός σου.

Διάκονος

Πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἔτι καί ἔτι ἐν εἰρήνῃ, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ ψάλτης ψάλει μετά ἀπό κάθε δέηση, Κύριε ἐλέησον.

Διάκονος

Ὑπέρ τῶν προσκομισθέντων καί ἁγιασθέντων τιμίων δώρων, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεός ἡμῶν, ὁ προσδεξάμενος αὐτά εἰς τό ἅγιον καί ὑπερουράνιον καί νοερόν αὐτοῦ θυσιαστήριον, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς, ἀντικαταπέμψη ἡμῖν τήν θείαν χάριν καί τήν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δεηθῶμεν.

↓ (Συχνά παραλείπονται)

Ὑπέρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπό πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου καί ἀνάγκης, τοῦ

Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον, καί διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Τὴν ἡμέραν πᾶσαν, τελείαν, ἀγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ὁ ψάλτης ψάλει μετὰ ἀπό κάθε δέηση, Παράσχου Κύριε.

Ἄγγελον εἰρήνης, πιστόν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Τά καλά καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καὶ εἰρήνην τῷ κόσμῳ, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Τόν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετανοίᾳ ἐκτελέσαι, παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Χριστιανὰ τά τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά, καὶ καλήν ἀπολογίαὶν τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος

↑ τοῦ Χριστοῦ, αἰτησώμεθα.

Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἐαυτούς καὶ ἀλλήλους, καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ψάλτης: Σοὶ Κύριε.

Ὁ Ἱερέας

Στά χέρια σου φιλάνθρωπε Κύριε ἀφίνουμε ὅλη μας τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἐσένα παρακαλοῦμε καὶ σέ σένα δεόμεθα καὶ ἐσένα ἱκετεύουμε: Ἀξιώσέ μας νά μεταλάβουμε τὰ ἐπουράνια καὶ φρικτὰ μυστήρια αὐτῆς τῆς πνευματικῆς τραπέζης μέ καθαρὴ συνείδηση, ὥστε, νά μᾶς συγχωρεθοῦν τὰ σφάλματα, νά γίνουμε μέτοχοι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νά γίνουμε κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, νά στεκόμαστε μέ παρρησία ἐνώπιόν σου, νά μὴ γίνουν γιὰ μᾶς ἁμαρτία ἢ κατάκριμα.

Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς, Δέσποτα, μετὰ παρρησίας, ἀκατακρίτως τολμᾶν ἐπικαλεῖσθαί σε τόν ἐπουράνιον Θεόν Πατέρα καὶ λέγειν.

Ἡ Κυριακὴ Προσευχὴ
(Ἀπ' ὅλους μαζί)

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἀγιασθήτω τό ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τό θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καί ἐπί τῆς γῆς. Τόν ἄρτον ἡμῶν τόν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· καί ἄφες ἡμῖν τά ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καί ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν καί μή εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλά ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπό τοῦ πονηροῦ.

Ἰερέας

Ἵτι σοῦ ἐστίν ἡ βασιλεία καί ἡ δύναμις καί ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καί ἀεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ἰερέας: Εἰρήνη πᾶσι.

Ψάλτης: Καί τῷ πνεύματί σου.

Διάκονος: Τάς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.

Ψάλτης: Σοί, Κύριε.

Ὁ Ἱερέας τήν εὐχή

Ἐσένα εὐχαριστοῦμε, ἀόρατε Βασιλεῦ Κύριε, ἐσένα πού μέ τήν παντοδυναμία σου δημιούργησες τό σύμπαν καί μέ τό πλήθος τῆς ἀγάπης σου τά ἔφερες ὅλα ἀπό τήν ἀνυπαρξία σέ ὑπαρξη. Σύ Δέσποτα, ἐπίβλεψε σ' αὐτούς πού τώρα ἔχουν σκύψει τά κεφάλια τους σέ σένα· δέν τά ἔσκυψαν σέ ἄνθρωπο ἀλλά σέ σένα τόν παντοδύναμο Θεό. Σύ λοιπόν Κύριε, στίς ὑποθέσεις τοῦ καθενός δῶσε αἴσιο τέλος· ταξίδεψε μαζί μέ ἐκείνους πού ταξιδεύουν στήν θάλασσα, τήν ξηρά ἢ τόν ἀέρα· καί θεράπευσε τούς ἀρρώστους, ἐσύ πού εἶσαι ὁ ἰατρός τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων μας.

Χάριτι καί οἰκτιρμοῖς καί φιλανθρωπία τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μαζί μέ τόν ὁποῖο καί μέ τό πανάγιο, ἀγαθό καί ζωοποιό Πνεῦμα εἶσαι δοξασμένος, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ὁ Ἱερέας τήν εὐχή

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεός μας, ἀπό τήν δόξα τοῦ θρόνου τοῦ ἁγίου κατοικητηρίου σου, πρόσεξε καί μᾶς καί ἔλα μαζί μας νά μᾶς ἀγιάσεις, ἐσύ πού ὑπάρχεις μαζί μέ τόν Πατέρα καί συγχρόνως βρίσκεσαι ἀοράτως ἐδῶ μεταξύ μας· ἀξίωσε μας μέ τό δικό σου παντοδύναμο "χέρι" νά μεταλάβουμε τό ἄχραντο σῶμα σου καί τό τίμιο αἷμα σου, καί μέσω ἡμῶν καί ὅλος ὁ λαός.

Διάκονος: Πρόσχωμεν

Ὁ Ἱερέας ὑψώνει μέ τά δύο χέρια τόν ἅγιο ἄρτο, λέγοντας δυνατά:

Τά ἅγια τοῖς ἁγίοις.

Ψάλτης

Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ἀμήν.

Ὁ Ἱερέας διαμελίζει τόν ἅγιο ἄρτο τεμαχίζοντάς τον (ἄν εἶχε ἀπό τήν προσκομιδή χαραχθεῖ) ἢ κόβοντάς τον μέ τήν λόγχη, στά τέσσερα ΙΣ. ΧΣ. ΝΙ. ΚΑ.

Ρίχνει τήν μερίδα ΙΣ. στό ποτήριό λέγο-

ντας:

Πλήρωμα ποτηρίου πίστεως πνεύματος
ἀγίου. Ἀμήν.

Ἐν συνεχείᾳ ρίχνει βραστό νερό (ZEON)
στό ποτήριο λέγοντας: Ζέσις πίστεως πλή-
ρης Πνεύματος Ἁγίου. Ἀμήν.

Διαβάζονται οἱ παρακάτω εὐχές (πρό τῆς
Θ. Μεταλήψεως.)

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Μπροστά ἀπό τήν πόρτα τοῦ Ναοῦ Σου
βρίσκομαι Κύριε καί συγχρόνως δέν
ἐγκαταλείπω τίς ἄθλιες σκέψεις μου. Ἀλλά
Σύ Χριστέ καί Θεέ μου πού ἐδικαίωσες τόν
Τελώνη καί ἐλέησες τήν Χανααία καί
ἄνοιξες τήν θύρα τῆς Βασιλείας Σου στόν
Ληστή, ἄνοιξε καί σέ μένα τήν ἀγκαλιά τῆς
φιλανθρωπίας Σου καί δέξαι με, τώρα πού
θά σέ πλησιάσω καί θά σέ ἀκουμπήσω,
ὅπως δέχθηκες τήν πόρνη καί τήν αἰμορ-
ροοῦσα.

Ἡ αἰμορροοῦσα, μόλις ἀκούμπησε
τήν ἄκρη τῶν ρούχων Σου, ἀμέσως για-
τρεύτηκε καί ἡ πόρνη ὅταν ἔπεσε καί φι-

λούσε τά πόδια Σου, τῆς συγχωρήθηκαν οἱ ἁμαρτίες της.

Ἐμένα λοιπόν τώρα τόν ἐλεεινό, πού τολμῶ νά δεχθῶ μέσα μου ὄλο τό σῶμα Σου, μή μέ κατακαύσης πνευματικά ἀλλά νά μέ δεχθεῖς μέ φιλανθρωπία ὅπως δέχθηκες ἐκεῖνες καί νά φωτίσης τίς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς μου καθαρίζοντάς τες ἀπό τήν σκουριά τῆς ἁμαρτίας. Μέ τίς παρακλήσεις γιά μένα τῆς Παναγίας Μητέρας Σου πού σέ γέννησε ὑπερφυσικά καί ὄλων τῶν ἁγίων ἀσωμάτων ἀγγέλων. Ὅτι εὐλογητός εἶ, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΥΧΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Τό πιστεύω Κύριε καί τό ὁμολογῶ ὅτι Σύ ἀληθῶς εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ ἐκλεκτός Υἱός τοῦ ζῶντος Θεοῦ.

Τό πιστεύω Κύριε ὅτι ἦλθες στόν κόσμο καί ἔγινες ἄνθρωπος γιά νά σώσεις τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐκ τῶν ὁποίων πρῶτος εἶμαι ἐγώ.

Τό πιστεύω ὅτι αὐτό πού εἶναι ἐνώ-

πιόν μας, εἶναι τό ἄχραντο Σῶμα Σου καί τό τίμιο αἷμα Σου.

Σέ παρακαλῶ λοιπόν:

Ἐλέησέ με καί συγχώρησέ μου τίς ἁμαρτίες τίς ἠθελημένες καί τίς ἀθέλητες,

τίς ἁμαρτίες πού ἔκανα μέ λόγια καί ὅσες ἔκανα μέ ἔργα.

Αὐτές πού συνειδητοποιοῦσα καί ὅσες μού διέφευγαν, καί ἀξίωσέ με, χωρίς κατάκριμα, νά κοινωνήσω τά ἄχραντα Μυστήριά Σου, τό Σῶμα Σου καί τό αἷμα Σου, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωήν αἰώνιον.

Στίχοι Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ

Τώρα Κύριε πού προσέρχομαι νά κοινωνήσω μή μέ καταφλέξεις. Τό ξέρω, εἶσαι "φωτιά" πού καίει τούς ἀναξιούς ἀλλά ὅμως ἐμένα, καθάρισέ με ἀπ' ὅλες τίς "σκουργιές" μου.

Τροπάριον

Τοῦ Δείπνου σου, τοῦ μυστικοῦ, σήμερον, Υἱέ Θεοῦ, κοινωνόν μέ παράλαβε· οὐ μή γάρ τοῖς ἐχθροῖς σου τό Μυστήριον εἶπω· οὐ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς ὁ Ληστής ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

Στίχοι

Ἄς φρίξουμε βλέποντας τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ πού μᾶς θεώνει! Εἶναι ὁ ἄνθρακας πού εἶδε ὁ Ἡσαΐας καί πού καίει τούς ἀναξίους.

Τοῦ Θεοῦ μας εἶναι Σῶμα καί μᾶς θεοποιεῖ καί μᾶς τρέφει.

Θεοποιεῖ τήν καρδιά μας καί τρέφει μέ τρόπο ἀνεξήγητο τόν νοῦ μας.

Τροπάριον

Εθελξες μέ τόν πόθο Σου, Χριστέ μου, τήν ψυχήν μου καί τήν ἀλλοίωσες μέ τήν θεία σου ἀγάπη· ὅμως κατάκαψε μέ τήν ἄυλη φωτιά Σου τίς ἁμαρτίες μου καί γέμισέ με μέ τήν γλυκύτητα τῆς παρουσίας

Σου, ὥστε σκιρτώντας ἀπό χαρά νά δοξάζω καί τίς δύο παρουσίες Σου.

Τροπάριον

Στήν δόξα τῶν Ἁγίων Σου Χριστέ μου ὁ ἀνάξιος ἐγώ πῶς θά εἰσέλθω; Ἐάν τολμήσω νά διαβῶ τήν πόρτα τοῦ "σπιτιοῦ" Σου, τό ροῦχο μου τό βρώμικο ὄπου φορᾶ ἡ ψυχή μου, θά φανερώσει Κύριε τήν ἀλλοτροίωσή μου καί οἱ ἄγγελοι Σου πάραυτα ἔξω θέ νά μέ σύρουν. Καθάρισε μου Κύριε τόν ῥῦπο τῆς ψυχῆς μου καί σῶσε με φιλάνθρωπε σάν ἀγαθός Πατέρας.

Εὐχή

Δέσποτα φιλάνθρωπε Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός μου, μή ἐπιτρέψεις νά κατακριθῶ ἀπό τήν ἀνάξια μετοχή μου στό Σῶμα καί στό Αἷμα Σου. Ἀλλά κάνε ἡ μετάληψη νά εἶναι γιά μένα κάθαρση καί ἁγιασμός τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος μου καί πρόγευση τῆς ζωῆς καί τῆς βασιλείας πού θά φέρεις. Γιά μένα εἶναι εὐτυχία νά ταυτισθῶ μέ τόν Θεό μου καί νά ἀποθέσω

στόν Χριστό τήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου.

Καί πάλιν·

Τοῦ Δείπνου σου, τοῦ μυστικοῦ, σήμερον, Υἱέ Θεοῦ, κοινωνόν μέ παράλαβε· οὐ μή γάρ τοῖς ἐχθροῖς σου τό Μυστήριον εἶπω· οὐ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰουδας· ἀλλ' ὡς ὁ Ληστής ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

Ἀφοῦ ζητήσει συγχώρηση ἀπό τούς Χριστιανούς, κάνει τρεῖς μετάνοιες καί μεταλαμβάνει πρῶτα τόν ἅγιο Ἄρτο καί στήν συνέχεια (τρεῖς φορές) τό ἅγιο Αἶμα ἐπιλέγοντας τό στίχο τοῦ προφήτου Ἡσαΐου: Τοῦτο ἤψατο τῶν χειλέων μου καί ἀφελεῖ Κύριος τάς ἀνομίας μου καί τάς ἁμαρτίας μου περικαθαριεῖ.

Στήν συνέχεια "συστέλει" (μαζεύει) τόν ἅγιο Ἄρτο ἀφοῦ τόν κόψει μερίδες γιά αὐτούς πού θά κοινωνήσουν καί ρίχνει τίς μερίδες στό ἅγιο Ποτήριο. Πλένει τά χέρια του καί παίρνοντας τό ἅγιο Ποτήριο ἐκφωνεῖ.

Διάκονος

Μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως καί ἀγάπης προσέλθετε.

Καί μεταδίδει στούς πιστούς λέγοντας:

Σῶμα καί αἷμα Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν, καί εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ὅταν κοινωνήσουν ὅλοι, ὁ Ἱερέας σχηματίζοντας "σταυροῦ τύπον" μέ τό δισκοπότηρο λέγει:

Σῶσον, ὁ Θεός, τόν λαόν σου καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν σου.

Ψάλτης

Εἶδομεν τό φῶς τό ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον, εὗρομεν πίστιν ἀληθῆ, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες· αὕτη γάρ ἡμᾶς ἔσωσεν.

Διάκονος: Ὑψωσον, Δέσποτα.

Ὁ Ἱερέας θυμιώντας τά ὑπόλοιπα τῶν ἁγίων Δώρων:

Ὑψώθητι ἐπί τούς οὐρανοῦς, ὁ Θεός, καί ἐπί πᾶσαν τήν γῆν ἡ δόξα σου. (ἐκ γ')

Διάκονος: Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ἱερέας (πρός τόν λαό)

Εὐλογητός ὁ Θεός ἡμῶν, πάντοτε νῦν καί
αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Πληρωθήτω τό στόμα ἡμῶν αἰνέσεώς
σου Κύριε, ὅπως ὑμνήσωμεν τήν δό-
ξαν σου, ὅτι ἠξίωσας ἡμᾶς μετασχεῖν τῶν
ἀγίων μυστηρίων σου, τήρησον ἡμᾶς ἐν τῷ
σῶ ἀγιασμῷ ὅλην τήν ἡμέραν μελετᾶν τήν
δικαιοσύνην σου. Ἀλληλούια. Ἀλληλούια.
Ἀλληλούια.

Διάκονος

Ὅρθοί. Μεταλαβόντες τῶν θείων, ἀγίων, ἀ-
χράντων, ἀθανάτων, ἐπουρανίων καὶ ζωο-
ποιῶν, φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων,
ἀξίως εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλα-
ξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

Ψάλτης: Κύριε, ἐλέησον.

Διάκονος

Τήν ἡμέραν πᾶσαν, τελείαν, ἀγίαν, εἰρηνι-
κὴν καὶ ἀναμάρτητον αἰτησάμενοι, ἑαυ-
τούς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τήν ζωὴν ἡ-

μῶν Χριστῶ τῷ Θεῶ παραθώμεθα.

Ψάλτης: Σοί, Κύριε.

Ὁ Ἱερέας

Σέ εὐχαριστοῦμε, φιλόανθρωπε Δέσποτα, ἐσένα τόν εὐεργέτη τῶν ψυχῶν μας, γιατί καί σήμερα μᾶς ἀξιώσες νά μεταλάβουμε τά ἐπουράνια καί ἀθάνατα μυστήριά σου. Δῶσε νά εἶναι χωρίς ἐμπόδια ἡ πνευματική μας πορεία. Θεμελίωσέ μας στόν ἅγιο φόβο σου. Φρούρησε τήν ζωή μας· ἀπάλλαξε ἀπό λάθη τίς ἐνέργειές μας· μέ τίς προσευχές γι' ὅλα αὐτά τῆς ἐνδόξου Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας καί ὄλων τῶν ἁγίων σου.

Γιατί ἐσύ εἶσαι ὁ ἁγιασμός μας καί ἐσένα δοξάζουμε τόν Πατέρα, τόν Υἱό καί τό ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ἱερέας: Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν.

Διάκονος: Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ψάλτης: Κύριε, ἐλέησον.

Τερέας (ὀπισθάμβωνος εὐχή)

Κύριε, Σὺ πού εὐλογεῖς αὐτούς πού σέ δοξάζουν καί ἀγιάζεις ἐκείνους πού ἐμπιστεύονται ἐσένα, σῶσε τόν λαό σου καί εὐλόγησε τήν κληρονομία σου. Φύλαξε τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας σου· ἀγίασε αὐτούς πού ἀγαποῦν τήν εὐπρέπειά τοῦ οἴκου σου. Ἐσύ μέ τήν θεϊκή σου δύναμη νά τούς ἀνταποδώσεις δόξα, καί μή μᾶς ἐγκαταλείψεις ἐμᾶς πού ἐλπίζουμε σέ σένα. Δώρησε εἰρήνην στόν κόσμον σου· στούς ἱερεῖς· στό στράτευμα· καί σέ ὅλο τόν λαό σου· γιατί κάθε χάρισμα καί κάθε τέλειο δῶρο προέρχεται ἀπό τόν οὐρανό, ἀπό σένα τόν Πατέρα τῶν φώτων, γι' αὐτό καί σέ δοξάζουμε καί σέ εὐχαριστοῦμε καί σέ προσκυνοῦμε, τόν Πατέρα, τόν Υἱό καί τό ἅγιο Πνεῦμα, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Εἶη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπό τοῦ νῦν καί ἕως τοῦ αἰῶνος. (ἐκ γ')

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἱερέας πηγαίνει στήν πρό-
θεση καί ἐνώπιον τῶν ἁγίων Μυστηρίων
λέει τήν εὐχή:

Χριστέ ὁ Θεός, σύ πού εἶσαι ἡ ὀλοκλή-
ρωση τοῦ νόμου καί τῶν προφητῶν, σύ
πού ἐκπλήρωσες ὅλη τήν πατρική οἰκονο-
μία τῆς σωτηρίας, γέμισε μέ χαρά καί εὐ-
φροσύνη τίς καρδιές μας, τώρα καί πάντο-
τε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Ὁ Διάκονος στήν ὠραία Πύλη:

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν

Ψάλτης: Κύριε, ἐλέησον.

Ἱερέας

Εὐλογία Κυρίου καί ἔλεος αὐτοῦ ἔλθοι
ἐφ' ὑμᾶς, τῇ αὐτοῦ θεία χάριτι καί
φιλανθρωπία πάντοτε, νῦν καί ἀεί καί εἰς
τούς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ψάλτης: Ἀμήν.

Ἱερέας

Δόξα σοί, Χριστέ ὁ Θεός, ἡ ἐλπίς ἡμῶν
δόξα σοί.

Ὁ Χριστός, ὁ ἀληθινός Θεός μας, μέ τίς

πρεσβεῖες τῆς Παναγίας καί πανάμωμης Μητέρας Του, μέ τήν δύναμη τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ Του, μέ τήν προστασία τῶν ἐπουρανίων ἀσωμάτων δυνάμεων, μέ τίς ἰκεσίες τοῦ τιμίου, ἐνδόξου, προφήτου προδρόμου καί βαπτιστοῦ Ἰωάννου τῶν ἁγίων ἐνδόξων καί πανευφήμων ἀποστόλων, τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων μας μεγάλων ἱεραρχῶν, τῶν ἁγίων ἐνδόξων καί καλλινίκων μαρτύρων, τῶν ὁσίων καί θεοφόρων πατέρων μας, τοῦ ἁγίου πατέρα μας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ ὁποίου τήν Θεία Λειτουργία ἐτελέσαμε, τῶν ἁγίων καί δικαίων θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης, τοῦ ἁγίου, τοῦ ὁποίου τελοῦμε τήν μνήμη, καί ὅλων τῶν ἁγίων, νά μᾶς ἐλέησει καί νά μᾶς σώσει, σάν ἀγαθός καί φιλόανθρωπος καί ἐλεήμων Θεός.

Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν,
Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον
καί σῶσον ἡμᾶς.

ΕΥΧΕΣΘΕ ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΕΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΕΣ
ΥΠΕΡ ΨΥΧΙΚΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ
ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ
ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΜΕΤΑΓΡΑΨΑΝΤΟΣ.

ΤΕΛΟΣ
ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ.

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου

Κάθε ευσεβής και φιλόθεος χριστιανός ας απολαύσει την καλή ετούτη και λαμπρή του Πάσχα πανήγυρη. Κάθε ευγνώμων δούλος ας εισέλθει εις την χαρά του Κυρίου του. Κάθε ένας που εργάσθηκε στον αμπελώνα του Κυρίου από την πρώτη ώρα, ας πάρει σήμερα την δίκαιη αμοιβή. Καθένας που ήρθε μετά την τρίτη ώρα, ευχαρίστως ας συνεορτάσει. Αυτός που έφθασε μετά την έκτη ώρα καθόλου ας μη διστάζει, τίποτα δεν θα ζημιωθεί. Αυτός που καθυστέρησε και ήλθε στην ενάτη, ας προσέλθει χωρίς ενδοιασμούς. Αυτός που μόλις έφθασε στην ενδεκάτη, ας μη φοβηθεί την βραδύτητα, γιατί είναι φιλότιμος ο Κύριος και δέχεται τον έσχατο όπως και τον πρώτο. Αναπαύει αυτόν που άργησε, όσο κι' αυτόν που δούλεψε από την αρχή. Και αυτόν που καθυστέρησε έλεει, και αυτόν που ήταν από την αρχή, δοξάζει. Και τον πρώτον ανταμοίβει και στον τελευταίο χα-

ρίζεται. Δέχεται τα έργα, αποδέχεται και την γνώμη. Τιμά την πράξη, επαινεί και την πρόθεση. Λοιπόν, ελάτε όλοι στην χαρά του Κυρίου μας, και οι πρώτοι και οι τελευταίοι απολαύστε τον μισθό σας. Πλούσιοι και πτωχοί, γιορτάστε μαζί. Εγκρατείς και ράθυμοι τιμήστε την ημέρα. Όλοι, νηστεύσαντες και μη νηστεύσαντες, κοινωνήστε σήμερα. Η αγία τράπεζα είναι γεμάτη, απολαύστε την ευχαριστία όλοι. Ο μόνος-Χριστός είναι πολύς, κανείς να μη φύγει πεινασμένος. Όλοι ας απολαύσετε την Θεία ευχαριστία, το συμπόσιο της πίστεως. Όλοι ας απολαύσετε τον πλούτο της καλωσύνης του Χριστού. Κανείς να μη θρηνεί για την φτώχεια του, γιατί μᾶς κάνει πλούσιους η κοινή Βασιλεία του Θεού. Κανείς να μη θρηνεί για αμαρτήματα, γιατί από τον τάφο του Χριστού ανέβλυσε συγχώρηση. Κανείς να μη φοβάται τον θάνατο, γιατί μας ελευθέρωσε ο του Σωτήρος θάνατος. Τον έσβησε τον θάνατο ο Χριστός όταν πέθανε. Κατέκλεψε τον Άδη, Αυτός που κατέβηκε στον Άδη. Επίκρανε ο Χριστός τον θά-

νατο όταν πέθανε, και αυτό το είχε προφητεύσει ο προφήτης Ησαΐας όταν έλεγε: ο θάνατος επικράνθη όταν σε συνάντησε στα βασίλειά του. Επικράνθη, διότι κατηγογήθη. Επικράνθη, διότι ενεπαίχθη. Επικράνθη, διότι καθηρέθη. Επικράνθη, διότι εδεσμεύθη. Έβλεπε άνθρωπο αλλά συνάντησε τον Θεό. Έλαβε χώμα αλλά συνάντησε τον ουρανό. Έλαβε ό,τι έβλεπε και νικήθηκε απ' Αυτόν που δεν έβλεπε. Που είναι λοιπόν θάνατε πλέον το κεντρί σου; Που είναι θάνατε η δύναμή σου; Ανέστη ο Χριστός και συ συντριβήθηκες. Ανέστη ο Χριστός και έπεσαν οι δαίμονες. Ανέστη ο Χριστός και χαίρουν οι Άγγελοι. Ανέστη ο Χριστός και κυριαρχεί ζωή. Ανέστη ο Χριστός και δεν θα υπάρχουν νεκροί στα μνήματα. Ο Χριστός εγερθείς εκ νεκρών, έγινε ο αρχηγός της αναστάσεως των κεκοιμημένων. Σ' Αυτόν ανήκει η δόξα και δύναμη στους αιώνες των αιώνων.

ΑΜΗΝ.

Ευχή Κολλύβων

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Σὺ πού μέ μόνο τόν λόγιο Σου δημιούργησες τόν κόσιο καί ρύθμισες ἡ γῆ νά παράγει παντός εἶδους καρπούς γιά ἀπόλαυση καί τροφή δική μας: Σὺ πού ἀνέδειξες τόν Δανιήλ καί τούς τρεῖς Παῖδες πού τρεφόντουσαν μέ κόλλυβα, λαμπρότερους ἀπό τούς ἀξιωματούχους τῆς Βαβυλώνας: Ἐσύ Πανάγαθε Κύριε καί τά κόλλυβα αὐτά μέ τούς διαφόρους καρπούς, εὐλόγησέ τά καί ἀγίασέ ὅσους τά τρῶνε, γιὰτί αὐτά προσφέρθηκαν στόν Ναό πρός δόξαν Σου καί εἰς τιμήν καί μνήμην τοῦ ἀγίου καί γιά μνημόσυνο αὐτῶν πού πέθαναν ὀρθόδοξοι.

Δῶσε Εὐσπλαχνε Κύριε σ' αὐτούς πού εὐπρέπησαν τά προσφερθέντα καί σ' ὅσους ἐπιτελοῦν τήν μνήμη τοῦ ἀγίου....., ὅλα ὅσα Σοῦ ζητοῦν γιά τήν σωτηρία τους, καί ἀπόλαυση τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τῆς Βασιλείας Σου, μέ τίς πρεσβεῖες τῆς πανα-

χράντου Δεσποίνης μας Θεοτόκου και
ἀειπαρθένου Μαρίας τοῦ ἁγίου..... τοῦ
ὁποίου ἐορτάζουμε τὴν μνήμη καὶ ὅλων
Σου τῶν Ἁγίων, ἀφοῦ Ἐσύ εἶσαι αὐτός πού
εὐλογεῖ καὶ ἁγιάζει τὰ σύμπαντα, Χριστέ
καὶ Θεέ μας, καὶ Ἐσένα δοξάζουμε μαζί μέ
τόν ἄναρχο Πατέρα καὶ τό Πανάγιο καὶ
ζωοποιό Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ
στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εὐχή εὐλογίας τῶν βαΐων

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Κύριε, παντοδύναμε Θεέ καί Πατέρα, Σέ εὐχαριστοῦμε, γιατί ἔστειλες τόν Υἱό Σου τόν μονογενῆ, τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, νά μᾶς σώσει μέ τόν θάνατό Του στόν Σταυρό· μέ τήν ταφή καί τήν ἀνάστασή Του.

Καί τώρα Σέ παρακαλοῦμε, ὅπως τότε, πού λίγο πρίν ἀπό τά ἄχραντα πάθη Του ὁ Υἱός Σου πῆγε, στήν Ἱερουσαλείμ, καί ὁ λαός πού ζοῦσε στό σκοτάδι τοῦ θανάτου, βλέποντας ὅτι εἶχε ἀναστήσει τόν Λάζαρο, βγῆκαν καί Τόν ὑποδέχθηκαν κρατώντας στά χέρια τους βάγια· καί Τόν δοξολογοῦσαν· καί φώναζαν· καί τό κήρυτταν, ὅτι ἔρχεται Αὐτός πού εἶναι ἡ ἀνάστασις· ἔτσι καί ἐμᾶς τώρα πού γιά νά δείξουμε ὅτι αὐτό τό πιστεύουμε βαθειά, κρατᾶμε στά χέρια μας τά βάγια, σύμβολα τῆς νίκης καί τῆς ἀνάστασης, στήριξέ μας ἀσάλευτους σ' αὐτήν τήν πίστη.

Καί ὅπως τά παιδιά ἐκεῖνα, πού φώ-
ναζαν τότε τό «ῶσαννά» τά ἐκαμάρωνες,
κάμε, νά μείνει μέσα μας γιά πάντα, αὐτή
ἡ πίστη καί ἡ πνευματική τους ὁμορφιά.

Καί ἀξιώσέ μας, Οὐράνιε Πατέρα μας,
μέ τέτοιο φρόνημα, μέ τέτοια δύναμη ψυ-
χῆς νά ἐορτάσουμε καί μεῖς ἐφέτος καί νά
ἐορτάζουμε πάντοτε τήν ἀνάσταση τοῦ Υἱ-
οῦ Σου καί Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μαζί
μέ Τόν ὁποῖο καί μέ τό ἅγιο Πνεῦμα, σέ δο-
ξάζομε τώρα καί πάντοτε καί εἰς τούς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εὐχή

Εὐλογίας σταφυλιῶν (ἀπαρχαί) στήν Γιορτή τῆς Μεταμορφώσεως (6 Αὐγούστου)

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Εὐλόγησε, Κύριε, τά σταφύλια αὐ-τά, ἔπὸν νέο καρπό τοῦ ἀμπελιοῦ τόν ὁποῖο μέ τούς κατάλληλους ἀνέμους καί τήν βροχή καί τήν γαλήνη τῶν ἡμερῶν τόν ἔφερες σ' αὐτήν τήν ὠρίμανση. Δῶσε, Κύριε, αὐτή ἡ προσφορά σέ Σένα τῶν πρώτων αὐτῶν καρπῶν νά εἶναι γιά μᾶς πού θά τά γευθοῦμε εὐλογία καί εὐφροσύνη, καί γι' αὐτούς πού τά πρόσφεραν, συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν τους μέσω τοῦ ἀγίου Σώματος καί Αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου μέ τόν ὁποῖον καθώς καί μέ τό πανάγιο καί ἀγαθό καί ζωοποιό Πνεῦμα εἶσαι εὐλογητός τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.-

Τροπάρια

(ὅταν "σταυρώνει" ὁ ἱερέας μέ τήν ἁγία
Λόγχη)

Ἦχος α΄

Σταυρωθέντος σου Χριστέ, ἀνηρέθη ἡ
τυρανίς, ἐπατήθη ἡ δύναμις τοῦ ἐχ-
θροῦ· οὔτε γάρ Ἄγγελος, οὐκ ἄνθρωπος,
ἀλλ' αὐτός ὁ Κύριος ἔσωσας ἡμᾶς· δόξα
σοι.

Δόξα. Ἦχος δ΄

Εξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ
νόμου, τῷ τιμίῳ σου Αἵματι· τῷ Σταυ-
ρῷ προσηλωθεῖς, καί τῇ Λόγχη κεντηθεῖς,
τήν ἀθανασίαν ἐπήγασας ἀνθρώποις, Σω-
τήρ ἡμῶν· δόξα σοι.

Καί νῦν

Λόγχη πλευράν, ὦ Χριστέ μου, νυγείς
σου, τήν ἐκ πλευρᾶς ἀνθρωπίνης κτι-
σθεῖσαν, ὀλέθρου πᾶσι βροτοῖς γεγонуῖαν
πρόξενον, τῆς κατάρας ἠλευθέρωσας.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

Προσευχή είναι η πιο συνηθισμένη και κοινή θρησκευτική λέξη και ενέργεια. Αφορά χριστιανούς αλλά και ειδωλολάτρες. Αφορά συνειδητοποιημένους πιστούς αλλά και εξ έθους θρησκευομένους.

Για την Εκκλησία του Χριστού προσευχή είναι η αναστροφή του ενδιαφέροντος και της προσοχής του ανθρώπου από τον εαυτό του προς τον Χριστό. Η προσπάθεια ελευθερίας από την εγωιστική αυτοαναφορικότητα στην ελευθερία της αγάπης.

Το μέγεθος και το βάρος της εγωιστικής φίλαυτης αγάπης κάνει κατ' αναλογία δύσκολη την προσευχή. Ενώ όλες οι θρησκευτικές εκφράσεις και εκδηλώσεις συνηθίζονται, για την προσευχή ισχύει ότι «έως τή στερνή μας πνοή, χρειάζεται άγωνα» (ἄββᾶς Ἀγάθων Θ', *Εἶπε Γέρων*, εκδ. ΑΣΤΕΡΟΣ, 1996).

Η προσευχή των Χριστιανών έχει δύο μορφές. Την προσωπική ή οικογενειακή, στο «ταμιεῖον» (Ματθ.6,6) όπως λέει το Ευαγγέλιο και την από κοινού με τους αδελ-

φούς στις λατρευτικές συνάξεις και την Ευχαριστία. Η Εκκλησία με την κοινή προσευχή ως σώμα και «οικογένεια» Χριστού προσπαθεί, με την μουσική επένδυση των λόγων της κοινής λατρείας και προσευχής, να διευκολύνει τα μέλη της στο να προσεύχονται. Όμως πλέον είμαστε σε εποχή που η εκ «φύσεως» δυσκολία αυξήθηκε και από την έλλειψη κατανόησης της γλώσσας.

Το θέμα είναι μεγάλο και οι ενστάσεις πολλές. Ας δούμε τις βασικότερες.

Πρώτη ένσταση είναι ότι χάνεται (με την μετάφραση) η ομορφιά και η ακριβολογία της αρχαίας γλώσσας. Αυτό το "επιχείρημα" μοιάζει με την ένσταση των αρχαίων εκείνων αιρετικών που θεωρούσαν τον τρόπο γέννησης του Χριστού διά της φυσικής ανθρώπινης οδού, ως πράγμα "ακαλλές"! Κατ' αναλογία, κάποιιοι, θεωρούν την χρήση της καθημερινής γλώσσας απαράδεκτη για την ομορφιά της Θ. Λειτουργίας ξεχνώντας ότι "πᾶσα ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως ἔσωθεν" (Ψαλμ.

44, 14).

Δεν είναι η γλωσσική μορφή το ουσιώδες, η γλώσσα είναι το περιτύλιγμα. Άραγε δεν θα ειδωλολατρεί η Εκκλησία του Χριστού "θεοποιώντας" ένα γλωσσικό σχήμα αφού στην δική μας Εκκλησία δεν υπήρξε ποτέ διδασκαλία για ιερές γλώσσες ή γλώσσες του Σταυρού; (ελληνικά, λατινικά, εβραϊκά, στην επιγραφή του Πιλάτου στον Σταυρό!).

Δεν είναι το κάλλος της γλώσσας ο λόγος που χρησιμοποιήθηκαν τα ελληνικά, αλλά η διάδοσή τους σχεδόν "απ' άκρου εις άκρον" του τότε μεσογειακού κόσμου. Αν άλλη γλώσσα μιλιόταν, θα γινόταν χρήση εκείνης, ως επικρατούσης γλώσσας.

Η ποιητική δυναμική και η ακριβολογία της γλώσσας είναι μεγάλα και σπουδαία θέματα και όποιος τα αγνοεί λαθεύει. Αλλ' όμως δεν μπορεί να είναι προαπαιτούμενα για την σχέση με τον Χριστό και την Εκκλησία. Μακάρι να γινόταν να συνδυαστούν. Σήμερα όμως σε μια εποχή "φασιστικής" απλοποίησης των πάντων είναι

εξωπραγματικό να πιστεύουμε, ότι μπορούν να συνδυαστούν και τελικώς να κλείνουμε τον δρόμο προς τον Χριστό στους περισσότερους, "διά τήν παράδοσιν ἡμῶν".

Δεύτερη ένσταση είναι ότι η γλώσσα είναι πλέον καθιερωμένη παράδοση της Εκκλησίας και δεν επιτρέπεται αλλαγή αφού εξαγιασθηκε από την χρήση αιώνων. Όμως είναι θεολογική τραγωδία να μην έχουμε ξεκάθαρο μέσα μας το ότι, παράδοση είναι ο Χριστός και η διδασκαλία της σωτηρίας των ανθρώπων και όχι τα καιρικά σχήματα. Αποκάλυψη είναι ο Χριστός, και συνεπώς τα βιβλικά κείμενα έχουν αξία (σε όποια γλώσσα) επειδή είναι Λόγος για την Αποκάλυψη-Χριστό!! Κάθε τι που εμποδίζει την γνωριμία με τον Χριστό πρέπει να "αίρεται", για να γίνεται εύκολος και καθαρός από εμπόδια ο δρόμος προς τον Χριστό. Άλλωστε ο Χριστός δεν ήρθε να εξαγιασει πολιτιστικά εκδηλώματα και αυτό μας το έδειξε με την στάση του για τις παραδόσεις των Εβραίων (Μαρκ 7, 8-9) και την γλώσσα τους (Μαρκ 7, 6-7). Και όπως

διασαφηνίζει για δική μας χρήση ένας σύγχρονος άγιος, ο όσιος Σιλουανός: "Και αν υποτεθεί πως για την α' ή β' αιτία η Εκκλησία θα έχανε όλα τα βιβλία της, δηλαδή την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, τα έργα των Πατέρων και τα Λειτουργικά βιβλία, τότε η παράδοση θα αποκαθιστούσε την αγία Γραφή, έστω όχι με τις ίδιες λέξεις, έστω σε άλλη "γλώσσα", αλλά πάντως θα την αποκαθιστούσε" Γέρ.Σιλουανός σελ. 92. Για να μη θυμήσουμε εν προκειμένω την επισήμανση του αγίου Ιερομάρτυρα Κυπριανού, επισκόπου Καρχηδόνος (258 μ.Χ) ότι "η επίκληση της αρχαιότητας μιας παραδόσεως δεν είναι απαραίτητως τεκμήριο γνησιότητας, μπορεί να είναι χρονία πλάνη"!

Η ένσταση για το ότι την εποχή της Τουρκοκρατίας (που ήταν εποχή άγνοιας και σκοταδιού) δεν χρειάστηκε αλλαγή της γλώσσας και συνεπώς ούτε και σήμερα, είναι απλώς εξωπραγματική. Η Τουρκοκρατία έχει τα δικά της δεδομένα και οι κοινότητες των Ρωμηών τότε είναι κολεκτιβιστι-

κές. Έχουν το σχήμα κοινότητας, αλλά ουσιαστικά τα πρόσωπα υπάρχουν μόνο ως υπηρέτες της συντήρησης της κολεκτιβιστικής κοινότητας. Έξω από το μαντρί το πρόβατο το έτρωγε ο λύκος! Η Εκκλησία του Χριστού όμως δεν φιλοδοξεί να είναι... μαντρί! Τότε ίσως χρειαζόταν να είναι, τώρα και να θέλει δεν γίνεται. Τότε οι άνθρωποι υπήρχαν επειδή υπήρχε η κοινότητα, σήμερα είμαστε στο εντελώς αντίθετο σχήμα της αυτονομίας, ούτε καν της συνειδητής ενοριακής σχέσεως. Τότε ο άνθρωπος είχε μόνο υποχρεώσεις. Σήμερα έχει μόνο δικαιώματα. Το "τώρα" είναι άθλιο κατά την γνώμη κάποιων, αλλά και το "τότε" δεν πρέπει να γοητεύει την Εκκλησία του Χριστού!

Η ελευθερία να πραγματοποιήσει κανείς είτε το καλό είτε το κακό, είναι όρος απαραίτητος και προϋπόθεση ανυπέροκτη για την συμμετοχή στην Εκκλησία... "όστις θέλει...".

Για τους τότε χριστιανούς δεν υπήρχε θέμα γλώσσας, όχι επειδή καταλάβαιναν

τα λεγόμενα και τα τελούμενα, αλλά γιατί εμπιστευόντουσαν τον παπά και τον δεσπότη. Σήμερα οι άνθρωποι ούτε θέλουν να εμπιστευθούν ούτε... μπορούν, αφού οι ίδιοι οι κληρικοί ζουν με τρόπο αναξιόπιστο και στα κηρύγματα ακόμα "πιπιλίζουν" την γνωστή καραμέλα, ότι τα μυστήρια τελούνται από τον Χριστό. Φυσικά από τον Χριστό τελούνται, αλλά δια των ιερέων. Αν ο κληρικός δεν "παίζει" ρόλο, τότε έφτασε η εποχή χειροτονίας ρομπότ για διπλή εξασφάλιση: και παροχή υπηρεσιών και έλλειψη προβλημάτων.

Είναι προφανές λοιπόν ότι δεν υπάρχει αναλογία δεδομένων. Το επιχείρημα είναι εξωπραγματικό. Πρέπει να δούμε και να αντιμετωπίσουμε τα τωρινά δεδομένα, σήμερα. Οι πρόγονοί μας αντιμετώπισαν τα θέματα που είχαν, όπως τότε αυτοί έκριναν και τώρα πλέον αυτοί βρίσκονται στην κρίση του Θεού. Για μας είναι υπεκφυγή να αναζητούμε στο παρελθόν μοτίβα λύσεων των προβλημάτων του "τώρα".

Η βασική αρχή της «υπ' ουρανόν» Εκ-

κλησίας να μη επιβάλλει μια γλώσσα αλλά η προσευχή να γίνεται στις τοπικές γλώσσες και τα ιδιώματα, είναι καθοδηγητική και για τη σημερινή ελληνική πραγματικότητα. Και στις δύο μορφές προσευχής που προαναφέραμε επιδιώκεται το ίδιο σκοπούμενο. Να αγαπήσουμε τον Χριστό βαθύτερα και ουσιαστικότερα και να Τον βλέπουμε στο πρόσωπο κάθε αδελφού. Να προσευχόμαστε με αμεσότητα. Η γνώση και η συνείδηση των λεγομένων είναι απαραίτητη προϋπόθεση σχέσεως. Και οπωσδήποτε, απαιτείται «θράσος» να ζητάμε να μας ακούσει, ενώ εμείς δεν καταλάβαμε τί Του είπαμε!!!

Η ανάγκη και το σωστό είναι, ο χριστιανός «συναγόμενος» στην Ευχαριστία ή στις ακολουθίες να μπορεί να προσεύχεται μαζί με τον ιερέα, και όχι να πρέπει να σκέφτεται τι λέει ο ιερέας, ακόμη και αν είναι κατανοητή η γλώσσα. Πολύ περισσότερο όταν ο χριστιανός βρίσκεται στην κατάσταση που επισημαίνει ο απόστολος Παύλος (Α' Κορ. 14,16), δηλαδή να μη μπο-

ρεί να πει το αμήν, αφού τίποτε δεν κατάλαβε από τα λεγόμενα!

Τα μυστήρια της εκκλησίας και εξηγούνται και κατανοούνται, όσον αφορά την προσευχή και τα τελούμενα.

Άγνωστο-Μυστήριο είναι ο τρόπος παρέμβασης του Χριστού δια του Αγίου Πνεύματος, στην μεταβολή των Δώρων της Ευχαριστίας ή του Ευχελαίου ή της καθιέρωσης των χειροτονιών ή του Αγιασμού και γενικώς των όποιων μυστηρίων ή πράξεων.

Ο Χριστός και οι ενέργειες του είναι υπέρ λόγον. Τα τελούμενα από μας και δι' ημών είναι και πρέπει να είναι στο χώρο της λογικής και της κατανόησης, αλλιώς είναι στον χώρο της μαγείας και ο ιερέας αντί διάκονος της σωτηρίας των αδελφών καταντά «ο μάγος της φυλής». Χωρίς τουλάχιστον γνώση-κατανόηση των λεγομένων στην Θ. Ευχαριστία ή τα μυστήρια, ο δρόμος είναι επικινδύνως ολισθηρός για ένα "μαγικό" προσανατολισμό στον οποίον από μεν τους κληρικούς θα ισχύει το "ή

ίσχύς ἐν τῇ ἀσαφείᾳ” ἀπό δε τους πιστούς, μια αφασιακή “ συμμετοχή” σε λεγόμενα και τελούμενα που δεν ζητούν την δική τους μετοχή παρά μόνον σωματικά και από των οποίων την τελετουργία αναμένεται η σωτηρία! (Γαλάτας 5, 2)

Δεχθείτε λοιπόν αδελφοί τον ατελή κόπο αυτής της προσπάθειας σαν μια έκφραση αγωνίας να στηριχθεί ο λαός του Θεού στην συνειδητότητα, ότι η Εκκλησία είναι ο οίκος του Πατρός του (Πάτερ ημών) μέσα στον οποίο είναι αυτονόητη η απαίτηση να κατανοεί τουλάχιστον τα λεγόμενα, σ’ όποια πνευματική ηλικία και αν ευρίσκεται. Άλλωστε ο κόπος αυτός στόχο και σκοπό έχει, όχι το να γίνει “ιεραποστολικό τρϋκ” ή “επικοινωνιακό εφέ” αλλά υποδομή και συνθήκη καρποφορίας για τους χριστιανούς που βρίσκονται ήδη μέσα στην Εκκλησία. Δεν αυταπατόμαστε ότι με τέτοιες προσπάθειες θα συνάξουμε τα τέκνα του Θεού τα διεσκορπισμένα, αυτό είναι πολύ δύσκολη υπόθεση, αλλά προσπαθούμε να υπάρξουν συνθήκες “γῆς ἀγα-

θῆς" (Λουκ. 8,8) ὥστε ὅσοι θέλουν να κάνουν "καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα" (Ματθ. 13,8). ΑΜΗΝ

Ας ευχόμεθα, ὅλοι υπέρ ὅλων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Προοίμιον	σελ. 1
2. Αντί προλόγου	σελ. 3
3. Θ. Λειτουργία, τοῦ ἁγίου πατέρα μας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου	σελ. 5
4. Κατηχητικός Λόγος	σελ. 61
5. Εὐχή Κολλύβων	σελ. 64
6. Εὐχή εὐλογίας Βαΐων	σελ. 66
7. Εὐχή εὐλογίας σταφυλιῶν	σελ. 68
8. Εὐχολόγηση μέ τήν ἁγ. Λόγχη	σελ. 69
9. Ἀπαραίτητες διευκρινήσεις	σελ. 71